

KBN

EU's taksonomi for bærekraftige økonomiske aktiviteter

Østlandssamarbeidets Europaforum, 18.03.2022

Miriam Bugge Anderssen

Rådgiver klima og grønn finans, Kommunalbanken (KBN)

FINANCING A SUSTAINABLE
EUROPEAN ECONOMY

TAXONOMY Technical Report

Hva er egentlig en taksonomi?

- Taksonomi = klassifiseringssystem
 - Fra gresk: *taxis* = orden, *nomos* = lov eller vitenskap
- Det finnes mange taksonomier, både innenfor økonomi/finans, biologi, data/statistikk...
- Men den vi skal snakke om er EUs taksonomi for bærekraftige økonomiske aktiviteter
 - Som oftest er det denne folk snakker om når de bare sier «taksonomien»
 - Den er en (veldig lang!) liste over aktiviteter, og konkrete kriterier som må oppfylles for at disse kan regnes som bærekraftige

Hvorfor EU-taksonomien?

- For å styre kapital i mer bærekraftig retning
 - For å lykkes med det må man ha en omforent definisjon av hva som faktisk er bærekraftig
- Henger sammen med European Green Deal, og ikke minst Sustainable Finance Action Plan
 - Det er først og fremst et regelsett for finansbransjen, men vil raskt treffe også realøkonomien
 - Innføres parallelt med økende opplysningsplikt for betydelige deler av næringslivet og finansbransjen i EU

Hvordan er taksonomien bygd opp?

Må bidra positivt og vesentlig til et av seks miljømål...

1. Reduksjon av klimagassutslipp

2. Klimatilpasning

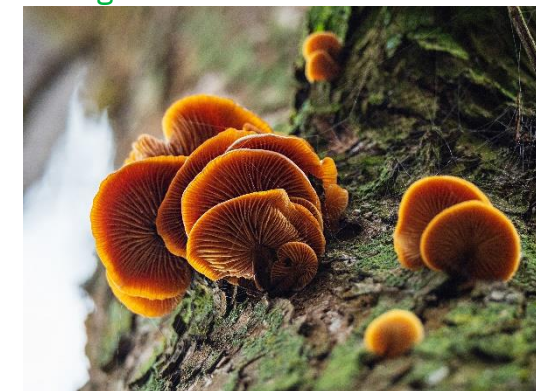
3. Bærekraftig bruk og beskyttelse av vann og marine ressurser

4. Omstilling til en sirkulær økonomi

5. Forebygging og bekjempelse av forurensning

6. Beskyttelse og gjenopprettelse av biologisk mangfold og økosystemer

...uten å gjøre vesentlig skade på de øvrige («Do no significant harm»), samtidig som minimumskrav til sosiale forhold respekteres

Eksempel fra vannkraft

- For å gi et vesentlig bidrag til å begrense klimaendringene (mål 1), må et vannkraftverk oppfylle en av tre:
 - Være et såkalt elvekraftverk, det vil si uten kunstige magasiner
 - Effekttettheten til kraftverket må være over 5 watt per kvadratmeter
 - Vannkraftverkets klimagassutslipp gjennom hele livsløpet må være lavere enn 100 gram CO₂-ekvivalenter per kilowatttime, og dette må verifiseres av en tredjepart
- Unngå vesentlig skade, et lite utvalg krav:
 - Ikke negativt påvirke andres klimatilpasning
 - Grundig risikoanalyse (vekt på klimatilpasning)
 - Oppfylle en rekke bestemmelser fra Vanddirektivet
 - Alle «teknisk mulige og økologisk relevante» avbøtende tiltak er iverksatt for å beskytte vann og arter/økosystemer som avhenger av vannet, inkl. tiltak for å tilrettelegge for forflytning og gyting av fisk
 - Må foreta en miljøkonsekvensutredning og iverksette nødvendige tiltak
 - Småkraftforeningen: at man har fått konsesjon fra norske myndigheter bør være tilstrekkelig til å dokumentere etterlevelse

Se artikkel i Energi og Klima: [Er norsk vannkraft taksonomi-kompatibel?](#)

Eksempel fra transport

- Mye av nyere offentlig transport fremstår som i tråd med taksonomi-kriteriene (el-ferger, trikker, tilrettelegging for gående og syklende)
- Ikke like åpenbart for feks shipping
 - Automatisk ekskludert om de transporterer fossile brennstoff
 - Strenge krav til utslipp, både av klimagasser og gråvann
- For biler, krav til svært lave (fram til 2025) eller null-utslipp (etter 2025)
 - ... men personbiler må være minst 85% gjenvinnbare etter vekt
 - ...krav til dekkstøy
 - etc

Eksempel fra bygg – miljømål 1

- For å bidra positivt til reduksjon av utslipp kreves det 10% lavere Primary Energy Demand (PED) enn i Nearly Zero-Energy Building-kravene
 - ...men vi har ingen nasjonal NZEB
 - ... det er mye vanligere å operere med *energibehov* enn PED i energinotater
- Do no significant harm-informasjon ikke nødvendigvis tilgjengelig i riktig format og på prosjekteringstidspunkt:
 - Vannforbruk i klosetter
 - Resirkulering fra byggeplass
 - Grundige risiko- og sårbarhetsanalyser, ikke gitt at kommunenes ROS-analyser er gode nok

Eksempel fra bygg – miljømål 4 og 6

Miljømål 4: Sirkulær økonomi i bygg

- 90% materialgjenvinning i byggeprosessen
- Livssyklusanalyse (LCA) av bygget
- Design for ombruk
- Minst 30% gjenbruk av materialer
- Tidsplan for vedlikehold

Miljømål 6: Biodiversitet og økosystemer

- Strategi for biodiversitet på planområdet
- Kartlegging som skal vise til "biodiversity net gain" (ex ante+ex post)
- Unngå forstyrrelse av reder eller parringstid gjennom bråk og vibrasjoner i byggeprosessen
- Minst 60% av overflate skal gå til grønne tak e.l.
- Minst 1 tilleggstiltak for å fremme biodiversitet, feks flaggermusrede eller insekthotell

Hva med kjernekraft og gass?

- Ikke inkludert i taksonomien – ennå
- Stor politisk uenighet (taksonomien skulle være et rent vitenskapelig dokument, men...)
- Kommer en supplerende lovtekst som skal omtale “vanskelige” sektorer som gass, kjernekraft og landbruk
 - Gass og atomkraft vil anses som bærekraftig i en overgangsperiode, på visse (mange) vilkår
 - Svært forenklet: Gass må ta i bruk karbonfangst og –lagring eller erstatte olje/kull
 - For atomkraft, strenge krav til håndtering av avfall

Hvordan påvirkes Norge?

- Mange av reglene vil inkorporeres i norsk rett gjennom en ny, allerede vedtatt Lov om bærekraftig finans (gitt godkjenning i EØS-komiteen)
- Norge kan ikke bruke andre definisjoner av «bærekraftig» i nasjonale reguleringer/merkelapper av finansielle produkter (feks grønne obligasjoner og enkelte fond) – må hektes på taksonomien
- Taksonomien bygger i stor grad på eksisterende sektorregelverk i EU (feks vann og avløp) – hva med det vi ikke har inkorporert? Blir det fart i etterslepet?

Hvordan påvirkes offentlig sektor?

- Kan ha betydning for lokalt næringsliv, særlig eksportbedrifter
- Kan ha betydning for tilgangen på (grønn) finansiering – banker og kredittinstitusjoner snart pålagt å rapportere andel av balansen som er i tråd med taksonomien
- Kan taksonomien være et verktøy i anbud og anskaffelser, særlig mtp miljøkrav?
- Koblinger til andre EU-programmer (InvestEU, Horizon)

Utfordringer for offentlig sektor i Norge

- Kompliserte, lite tilgjengelige kriterier – ikke nødvendigvis enkelt å ta i bruk
- Stor dokumentasjonsbyrde
- Manglende avklaringer i tilfeller der norske regler avviker fra EU-regelverk
 - Kommer det mange, raske harmoniseringer, feks innenfor vann og avløp?
- Hvordan være en god støttespiller for lokalt næringsliv?
 - Rimelig å anta at feks eksportbedrifter som kan få kvalifisert sine aktiviteter får et komparativt fortrinn
 - Aktuelt for skogbruk, bygg og anlegg, kraft, industri...

